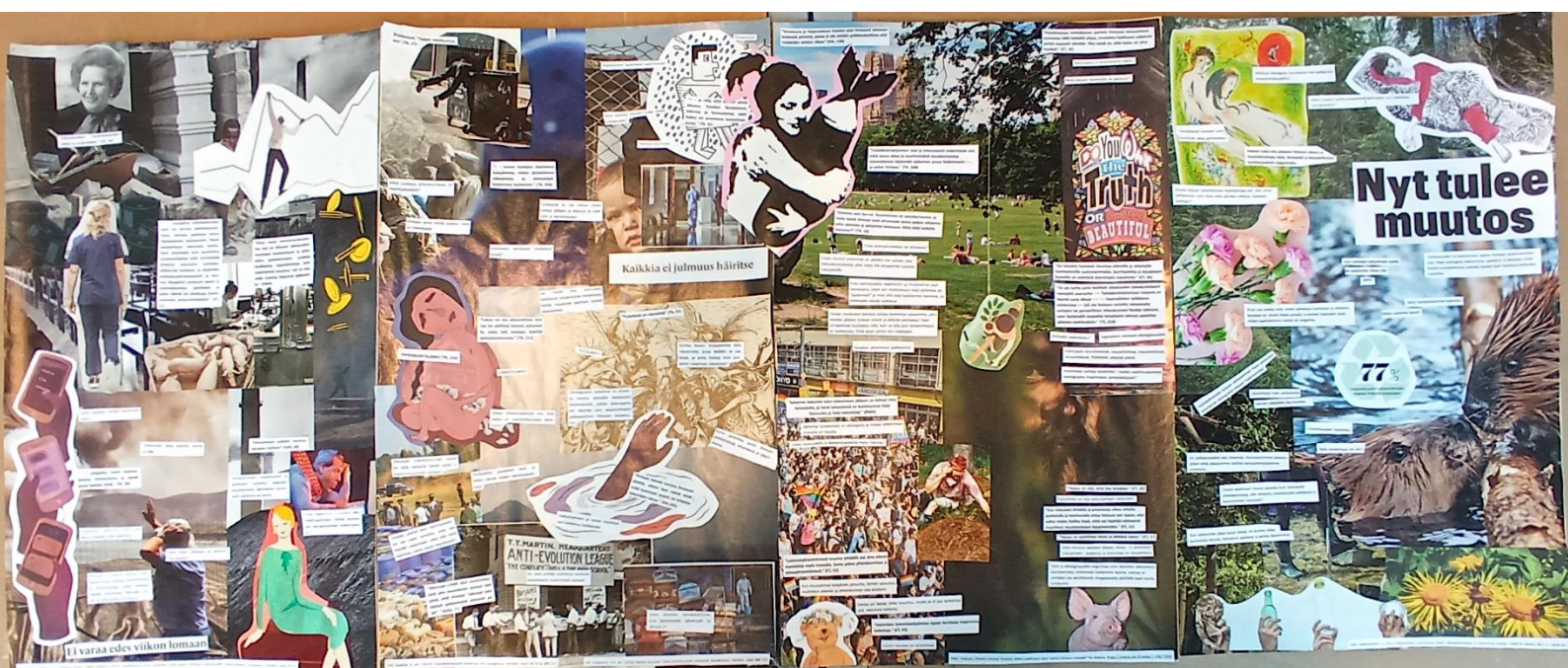

”Jostain muutos on aloitettava”

Ryhmätö: Harjoituksia poliittisessa mielikuvituksessa

Harjoituksia poliittisessa mielikuvituksessa

Viena Lahtinen, Leena Palomäki, Hilla Pohjalainen, Jenina Rajajärvi, Martta Vänskä

20.9.2021

Taluskoneen "luonnonvarojen nälkä on kyltymätön." (ET, 36)

"... maapalloa kokonaisuudessaan voi verrata yhteisöpuutarhaan. Vertaus paljastaa karun tilanteemme vakavuuden: Maan puutarhassa resursseja kulutetaan enemmän kuin puutarhan uuslutumiskyky sallii, elintärkeää yhtelstä vaurautta tuhoetaan, ylijäämää kasataan ja käytetään epäoikeudenmukaisesti ja huonoa ilmapiiirä ruokivin tavoin ja lajien elämä on uhattuna (hyvinvoinnista puhumattakaan)." (ET, 26)

"Siinä missä menneisydessämme työ on liittynyt välttämättömyksien tuottamiseen ja yhteisöjen palvelemiseen, uudessa teollisessa kapitalismissa työn määritelmä muuttuu: työ on sitä, mikä tuottaa lisäarvoa pääomalle." (PMH)

Valtio patistaa meidät menemään töihin

Vähemmän aikaa ajatella, toimia ja elää.

"Vieraantunut subjekti muuttuu vieraaksi itselleen" (KJKS, 68)

"... työpaikka toimii kontrolloivana instituutiotona ja syynä pysyä kaidalla tiellä." (TK, 20)

Vieraantumisen, masennuksen ja epätoivon tunnetta lääkitään kuluttamisella, identiteetin etsimisellä vaatteista tai työstä.

Työpäivän lyhennys olisi oiva keino kokeilla, mitä tapahtuu.

Mitä sitten olisiko jos ehtisimme ajatella?

Ihmisten ei uskota osaavan käyttäytyä ilman tiukkaa kontrollointia ja instituutioita, jotka alistavat meidät toimimaan tiettyjen roolien ja odotusten mukaisesti.

Voiko lisääntyvän (toksisen) identiteettipolitiikan nähdä kumpuaavan vieraantumisen kokemuksesta?

Ei varaa edes viikon lomaan

Mikä uudessa yhteiskunnassa on merkityksellistä?

Ihmisen tarve tehdä jotakin, millä on merkitystä

"...kenen hyödyksi käytämme kykijämme; miten järjestämme elämämme ja elinhyödykkeidemme tuotannon." (TK, 208)

Työläisellä ei ole valtaa oman työnsä jälkeen ja laatuun ja sisältöön ja merkityseen.

Voimmeko kieltäytyä riistävästä työstä?

Kaikkia ei julmuus häiritse

Jos meillä olisi resursseja kieltäytyä ympäristölle haitallisista töistä, muutosta saattaisi syntyä nopeammin

"Lakon on siis aiheutettava suuraa tai väkijoukkoja pääomalle, jotta sitä voidaan käyttää painostuskeinona." (TK, 212)

YHTEISKUNTALAKKO (TK, 210)

ILMASTOLAKKO

Miten ilmastolakkoilla niin, että haitta on mahdollisimman tehokasta?

Millaiset mahdollisuudet meillä on tällä hetkellä tehdä työtä ilmastonmuutosta vastaan?

Riittävätkö pienetkin teot, ja miten nähdä niiden merkityksellisyys?

Ovatko pienet teot merkityksellisiä vai vaan lumetta, joka saa meidät uskomaan, että sillä mitä teemme, onkin jotain merkitystä?

"Marcuse (1969, 262) muistuttaa, että yksi muutoksen siemen itää siinä, että ihmiset "alkavat kieltäytyä pelaamasta yhteistä peliä"." (KJKS, 71)

T.T. MARTIN, HEADQUARTERS
ANTI-EVOLUTION LEAGUE
"THE CONFLICT" -HILL & THE HIGH SCHOOL
Se, joka yrittää osallistua taistelee yksinäisenä tuulimyllyjä vastaan

Onko ihminen kertakäyttöinen kuin kasvomaski, pikamuoti tai iPhone 5?

Kapitalismin laajenevat vaatimukset.

Mitä kaikkea meidän tulee antaa työelämälle?

Itsensä myyminen

... ei riitä, että työntekijä antaa aikansa, fyysisen läsnäolonsa, taitonsa ja luovutuksensa, vaan lisäksi on annettava tunnelmaisensa." (TK, 32)

Ihmisbrändi

"Työelämä on näytelmä" (TK, 33)

YLEISLAKKO

Strategisesti työelämä on erotettu muista elämälle keskeisistä kysymyksistä, jolloin lakkoasetta voi käyttää vain eksplisiittisesti palkkatyöhön liittyviin taisteluihin.

Kuinka kauan larppaamme tätä näytelmää, jossa kellään ei ole kivaa, ja josta hyötty noin prosentti maailman väestöstä?

Kurin politiikka pitää ihmisen palkkatyössä, väsyneenä ja passiivisena.

"Ihmiset tekivät toisista ihmisistä jätettä, silloin kun nämä eivät enää kyyenneet syystä tai toisesta tekemään rahaa." (HA, 185)

Vaikuttamisen ja oman merkityksen kokemus heikkenee.

"Vaivaisuus ja riippuvaisuus toisista ovat ihmisen oleminen keskeisiä piirteitä, joissa ei ole mitään poikkeuksellista eikä myöskään mitään vikaa." (HA, 198)

"Pohdittaessa, minkälainen ajattelu ihmisten taloudellista toimintaa tällä hetkellä ohjaa, muutama hallitseva uskomus pistää nopeasti silmään. Yksi niistä on, että kasvu on aina hyvää." (ET, 26)

Taloukasvu ≠ hyvinvoinnin kasvu.

Mistä kasvun ihannointi on peräisin?

"Työstäkieltäytymisen taso ja intensiteetti määrittävät sitä, mikä osuus aikaa ja suorituskykyä ainutkertaisista elämistämme käytetään pääoman arvon lisäämiseksi --, ja mihin hintaan." (TK, 208)

"Elämme vain kerran. Ruumiimme on ainutkertainen, ja myös toiset ihmiset ovat uhranneet varsin paljon aikaansa, jotta olemme ja säilymme olemassa. Mitä täällä kaikella teemme?" (TK, 16)

Onko voimaannuttavaa vai latistavaa?

Koska meidän eteemme on uhrattu niin paljon, olisi oikeudenmukaista, että myös me uhraamme tuleville sukupolville

Koko olemassaolo, kapitalismi ja ilmastokrissi ovat lannistavia, joten sen miettiminen mitä sylimme on "pudonnut" ja mitä sillä sekä itsellämme teemme, on eteenpäin vievää ajattelua

Ollisiko meidänkin tehtävä uhrata enemmän aikaamme, jotta meidän jälkeen tulevat ovat ja säilyvät olemassa? Ajan uhraaminen kuulostaa siltä, kuin se olisi pois tärkeimmästä eli työstä. Ehkä asian pitäisi olla toisinpäin...

Tehtään vähemmän palkkatöitä

"Jokainen keksintö tulen keksimisen jälkeen on tehnyt tilaa tylsyydelle, ja tästä tylsyydestä on kummunnut lisää luovuutta ja lisää keksintöjä." (PMH)

Vähempi työskentely on ekologista ja riistoa vähentävää monella eri tasolla

Onko luovuudella ja kekseliäisyydellä myös riskinsä?

"Luonnonjärjestelmissä muutos yhtäällä saa aina aikaan muutoksia myös toisaalla. Sama pätee yhteiskunnissa ja talousjärjestelmissä." (ET, 33)

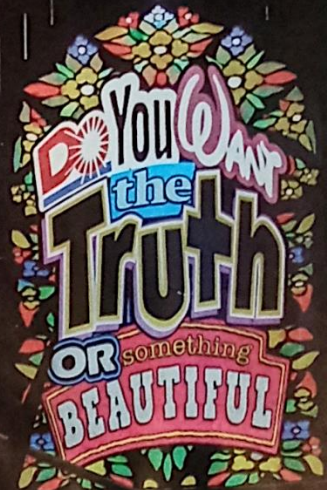
Kun muutamme työpäivän pituutta, tämän vaikuttaa muihinkin elämän ja yhteiskunnan osa-alueisiin

Emme voi tietää, mikä muuttuu, mutta se ei saa tarkoittaa sitä, ettemme kokeilisi.

"Valmiiden toimintaohjelmien sijaan tarvitaan inspiroivia kokeiluja." (ET, 43)

Jostain muutos on aloitettava

PMH: Podcast: Pieleen mennyt historia: Miten palkkatyö alkoi hallita ihmisen elämää? Yle Areena. <https://areena.yle.fi/audio/1-5067>

"Jos taloutta halutaan muuttaa elämälle ja yhteiselle hyvinvoinnille suotuisammaksi, barrakadelta ja kauppojen kassoilta on edettävä avarampiin malsemiin." (ET, 46)

"On siis turha surra teollisen aikakauden työväenliikkeen mennyttä suuruutta --. Työstäkieltäytymisen historia on täynnä uusia alkuja --. -- kapinallisten työläisten taisteluissa -- [ei] ole koskaan voitettu vetoamalla sortajien tai porvarillisen yhteiskunnan hyvään tahtoon, vaan löytämällä tarpeeksi tehokkaita keinoja pakottaa pääoma vaatimuksiin." (TK, 210)

Riittääkö vaatiminen?

Kapitalismi nielaisee ekologisuuden.

Hallitukset neuvottelevat, neuvottelevat, neuvottelevat, neuvottelevat. Päättävät, etteivät päätä.

Voimmeko luottaa toisiimme? Ovatko vaatimuksemme ekologisesti maailmasta samankaltaiset?

"Talous on sitä, mitä itse tehdään." (ET, 20)

Pystymme siis itse vaikuttamaan talouteen.

"Kun talouden ilmiöitä ja prosesseja alkaa omalla ajattelulla ja toiminnalla ottaa haltuun sen sijaan, että sallisi niiden hallita itseä, niitä voi käyttää välineinä maailman muuttamiseen laajemminkin." (ET, 22)

"Talous on ajateltava toisin ja tehtävä toisin." (ET, 27)

Jotta muutos saadaan aikaan, omaa - ei seuraavan sukupolven - ajattelua ja toimintaa on muutettava.

Työn ja ekologisuuden ongelmaa tulisi käsitellä vähemmän kuluttamisen, enemmän tuotannon kautta: vastuu ei niinkään ole yksittäisellä shoppaavalla yksilöllä vaan isoilla yrityksellä.

Millaisia ekologisia seurauksia olisi palkatulla omaishoitajuudella?

Työssäkäyvät toivoivat usein enemmän aikaa perheelleen.

Hoivan tulee olla jokaisen ihmisen oikeus ja itsetäänselelvyydestä, ihmisestä ja taloudellisesta tuottavuudesta riippumatta.

Voisiko työajan lyhentäminen mahdollistaa sen, että oman vanhemman voisi ottaa edes päiväksi viikossa luokseen asumaan?

Miksi meidän kulttuurissamme vanhuksat [sic] laitetaan hoitokoteihin?

Nyt tulee muutos

Kun tehdään vähemmän työtä, on enemmän aikaa olla läsnä.

Tuottavuuden ja tuottamisen sijasta hoivaan keskittyminen toisi myös ekologisia vaikutuksia: palvelut ja läsnäolo eivät kuluta luonnonvaroja samalla tavalla kuin kulutus tuotteiden tuotanto.

Pitäää olla tarkka siinä, miten palveluja tuotetaan ja millaista läsnäolo on. Kuten Marx sanoisi, ei koneet itsessään vaan niiden kapitalistinen käyttö on ongelma.

Mitä läsnäolollamme teemme?

Miten olemme läsnä?

Mahdollistaisiko työajan väheneminen myös yksilöiden arkelämän ekologisten tekojen lisääntymistä?

Vähemmän työn ulottumista elämän jokaiselle osa-alueelle.

Onnellisuuden tavoittelu

Mitä onnellisuus voi olla?

Jos palkkatyöpäivä olisi lyhyempi, hyvinvointimme kasvaisi, jolloin ehkä jaksaisimme välttää kanssaihmissämme enemmän.

Onnen etsiminen muista asioista kuin nykyisessä yhteiskunnassa, sillä millaista onnellisuutta palkkatyö ja kuluttaminen tarjoavat?

Kun vähemmän aikaa kuluu töissä, on kotona aikaa esimerkiksi korjata rikkiäisiä vaatteita ja perata kasviamaa.

Lähteet

ET: Gibson-Graham, J.K - Cameron, Jenny - Healy, Stephen (2019). Suomentanut Eeva Talvikallio. *Elävä talous. Yhteisen tulevaisuuden toimintaopas*. Vastapaino, Tampere, sivut 20–53.

HA: Hoppania, H-K. ym. (2016) *Hoivan arvoiset: Vaiva yhteiskunnan ytimessä*. Gaudeamus, Helsinki, sivut 184–222.

TKK: Kankila, A. ym. (2019) *Työstäkieltäytyjän käsikirja*. Into-kustannus, Helsinki, sivut 14–33 ja 200–217.

KJKS: Salmenniemi, S. (2021) Kiinnittävät ja kuluttavat siteet: vieraantumisen ja vastarinta työssä. *Tiede & Edistys* 46:1–2, 65–73.

PMH: Podcast: *Pieleen mennyt historia: Miten palkkatyö alkoi hallita ihmisen elämää?* Yle Areena. <https://areena.yle.fi/audio/1-50677839>